

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 143/16

U Luxembourg 21. prosinca 2016.

Presuda u predmetu C-201/15
Anonymi Geniki Etairia Tsimenton Iraklis (AGET Iraklis)/Ypourgos Ergasias,
Koinonikis Asfalis kai Koinonikis Allilengyis

Pravo Unije u načelu ne sprečava državu članicu da se u određenim okolnostima usprotivi kolektivnom otkazivanju u interesu zaštite radnika i zaposlenja

Međutim, u okviru takvog nacionalnog propisa – koji, dakle, mora težiti pomirenju i pravednoj ravnoteži između, s jedne strane, zaštite radnika i zaposlenja te, s druge strane, slobode poslovnog nastana i slobode poduzetništva poslodavaca – zakonski kriteriji koje nadležno tijelo mora primijeniti radi protivljenja planiranom kolektivnom otkazivanju ne mogu biti izraženi na općenit i nejasan način

Grčko društvo AGET Iraklis, koje proizvodi cement i čiji je glavni dioničar francuska multinacionalna grupa Lafarge, osporava odluku ministra rada o neodobravanju njegova planiranog kolektivnog otkazivanja (plan koji je predviđao zatvaranje tvornice u Chalkidi na otoku Eubeji i ukidanje 236 radnih mjesta). U Grčkoj, kada o planiranom kolektivnom otkazivanju ne postoji sporazum između stranaka, prefekt ili ministar rada može nakon ocjene triju kriterija (odnosno uvjeta na tržištu rada, stanja poduzeća i interesa nacionalnog gospodarstva) uskratiti odobrenje provedbe svih ili dijela planiranih otkazivanja. U slučaju neodobrenja, planirano otkazivanje ne može se provesti.

Symvoulío tis Epikrateias (grčko Državno vijeće), pred kojim je pokrenut postupak, postavio je upit Sudu o usklađenosti takvog prethodnog upravnog odobrenja s Direktivom o kolektivnom otkazivanju¹ i slobodom poslovnog nastana koja je zajamčena Ugovorima (sloboda koju francuska multinacionalna grupa Lafarge ostvaruje većinskim vlasničkim udjelima koje u ovom slučaju ima u grčkom društvu AGET Iraklis). U slučaju negativnog odgovora, grčki sud postavlja upit može li se grčki propis ipak smatrati spojivim s pravom Unije, uzimajući u obzir činjenicu da Grčka trpi tešku gospodarsku krizu i iznimno visok stupanj nezaposlenosti.

U svojoj današnjoj presudi Sud ponajprije ispituje usklađenost grčkog zakonodavstva s Direktivom. Sud u tom pogledu smatra da **Direktivi u načelu nije protivan nacionalni sustav koji tijelu javne vlasti daje ovlast da zabrani kolektivno otkazivanje** obrazloženom odlukom donesenom nakon razmatranja spisa i uzimanja u obzir prethodno utvrđenih materijalnih kriterija, **osim ako takav sustav oduzima Direktivi njezin koristan učinak**. Direktivi bi mogao biti oduzet koristan učinak, među ostalim, ako bi u praksi, uzimajući u obzir kriterije koje primjenjuje nacionalno tijelo, bila isključena svaka stvarna mogućnost poslodavca da provede kolektivno otkazivanje.

U ovom slučaju društvo AGET Iraklis navodi da su se grčka tijela sustavno protivila planiranom kolektivnom otkazivanju koje im je bilo priopćeno. Dakle, grčki sud pred kojim se vodi postupak mora provjeriti je li zbog kriterija ocjene koje primjenjuju grčka tijela Direktivi oduzet koristan učinak zbog činjenice da poslodavci ne raspolažu nijednom stvarnom mogućnošću provođenja kolektivnog otkazivanja.

Nadalje, Sud ispituje spojivost grčkog zakonodavstva sa slobodom poslovnog nastana. Sud u tom pogledu smatra da **grčki propis može biti ozbiljna prepreka ostvarivanju slobode poslovnog nastana u Grčkoj**. Naime, taj propis čini manje privlačnim pristup grčkom tržištu i znatno smanjuje, pa čak i uklanja, mogućnosti subjekata iz drugih država članica koji namjeravaju

¹ Direktiva Vijeća 98/59/EZ od 20. srpnja 1998. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na kolektivno otkazivanje (SL 1998., L 225, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 8., str. 86.)

promijeniti svoju djelatnost ili je obustaviti da prema potrebi otkazu prethodno zaposlene radnike. Dakle, Sud zaključuje da postoji **ograničenje slobode poslovnog nastana**.

Sud podsjeća **da se takvo ograničenje može opravdati važnim razlozima u općem interesu**, kao što su to zaštita radnika ili promicanje zaposlenja i zapošljavanja. Sud u tom pogledu utvrđuje **da se ne može smatrati da je sama činjenica da država članica propisuje da se planirano kolektivno otkazivanje mora prethodno priopćiti nacionalnom tijelu, kojemu je povjerena ovlast nadzora koja mu u određenim okolnostima dopušta protivljenje takvom planu zbog razloga koji se odnose na zaštitu radnika i zaposlenja, protivna slobodi poslovnog nastana i slobodi poduzetništva**, propisanim u Povelji Europske unije o temeljnim pravima. Naime, takav sustav nema za posljedicu to da po samoj svojoj prirodi isključuje svaku mogućnost provođenja kolektivnog otkazivanja, nego jedino nastoji uspostaviti pravila za takvu mogućnost na način da pronađe pravednu ravnotežu između interesa povezanih sa zaštitom radnika i zaposlenja (osobito zaštitom od neopravdanog otkazivanja) i interesa koji se odnose na slobodu poslovnog nastana. Sud zaključuje da takav sustav može odgovoriti na zahtjev proporcionalnosti i, osim toga, ne utječe na bitan sadržaj slobode poduzetništva.

Sud zatim ispituje tri kriterija s obzirom na koje grčka tijela moraju ispitati planirano kolektivno otkazivanje. Sud smatra da se prvi kriterij (interes nacionalnog gospodarstva) ne može prihvatiti jer gospodarski ciljevi ne mogu biti razlog u općem interesu koji opravdava ograničenje slobode kao što je to sloboda poslovnog nastana. Nasuprot tomu, **kad je riječ o drugim dvama kriterijima ocjene (stanje poduzeća i uvjeti na tržištu rada), čini se a priori da oni mogu biti povezani s legitimnim ciljevima u općem interesu, to jest zaštitom radnika i zaposlenja**.

Sud ipak utvrđuje da su **ta dva kriterija navedena vrlo općenito i neprecizno**. Na taj način dotični poslodavci ne znaju u kojim se specifičnim i objektivnim okolnostima grčka tijela mogu usprotiviti planiranom kolektivnom otkazivanju: situacije su potencijalno mnogobrojne, neodređene i neodredive te grčkim tijelima ostavljaju široku marginu prosudbe koju je teško nadzirati. **Takvi neprecizni kriteriji koji ne počivaju na objektivnim uvjetima koje je moguće nadzirati prekoračuju ono što je nužno** za postizanje navedenih ciljeva i stoga ne mogu ispuniti zahtjeve načela proporcionalnosti.

Naposljetku, u odgovoru na drugo pitanje koje je uputio grčki sud Sud proglašava da **moguće postojanje konteksta teške gospodarske krize i osobito visoke stope nezaposlenosti u državi članici ne utječe na prethodno navedeno rješenje**. Naime, ni Direktiva ni UFEU ne propisuju odstupanje na temelju postojanja takvog nacionalnog konteksta.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da, u okviru postupka koji se pred njima vodi, upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Snimke s objave presude nalaze se na "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106